

STOCKHOLMS UNIVERSITET

Kriminologi Kandidat, HT 2019

Pojkvänsupplevelsen;

en studie om den heterosexuella kvinnliga sexturismen i Gambia

Författare: Vân Dinh

Handledare: Fredrik Sivertsson

Sammanfattning

Feministiska forskare har kritiserat kriminologin för genusblindhet, det vill säga att det forskats i synnerhet om mäns brottslighet. Det har inte forskats om kvinnor som förövare i samma utsträckning. I föreställningen om den dominerande heterosexuella prostitutionen så framställs vanligen män som sexköpare (förövare) och kvinnor som sexsäljare (offer). Men hur ter det sig när dessa könsroller byter plats med varandra?

Detta är en studie om den heterosexuella kvinnliga sexturismen i Gambia med syfte att förstå hur kvällstidningen Expressen framställer svenska kvinnliga turister som inleder sexuella relationer med lokala män. Det finns ett intresse att undersöka hur kvällstidningen beskriver de sexuella relationerna. Studiens frågeställningar lyder;

- *Hur förhåller och framställer kvällstidningen Expressen den heterosexuella kvinnliga sexturismen i Gambia?*
- *Vilka termer använder journalisterna för att beskriva fenomenet att svenska kvinnliga turister inleder relationer med gambiska män?*

För att besvara ovanstående frågeställningar har dessa teorier tagits till hjälp; queerteori, intersektionell teori och viktimologisk forskning; det ideala offret, samt tidigare forskning som består av fyra studier om kvinnlig sexturism. Studiens material består av tio reportage och en artikel från Expressen, och den metod som studien har tagit till hjälp för att analysera textmaterialet är diskursanalys, med fokus på analysfrågan *vilka kategorier används*. Det som denna studie vill undersöka är hur de svenska kvinnorna och de gambiska männen framställs och kategoriseras. Det vill säga hur de beskrivs, vilka egenskaper de tillskrivs, vilka slags handlingar de sägs utföra och tvingas förhålla sig till i och med kategoriseringen. Det finns alltså ett intresse att undersöka om de svenska kvinnorna faller in i kategorin 'sexköpare' i analys av texterna.

Resultatet visar att det finns en tvetydighet kring Expressens framställning av de svenska kvinnorna, likaså med de gambiska männen, och den sexuella relation mellan dem. Deras relation framställs inte självfallet som sexturism eller semesterromanser, inte antingen eller, utan relationerna tycks befinna sig i en gråzon, i något som liknar en 'pojkvänsupplevelse'.

Innehållsförteckning	
1. Inledning och bakgrund	1
2. Problemformulering och syfte	2
3. Begreppsdefinitioner	3
4. Disposition	3
5. Tidigare forskning	3
5.1 <i>Dollars Are a Girl's Best Friend?</i>	4
5.2 <i>Prostitution; aktörerna, relationerna och omgivningen</i>	5
5.3 <i>Kvinnlig sexturism i Gambia</i>	6
5.4 <i>Torsken; en studie om den heterosexuella kvinnliga sexturismen i Gambia</i>	7
6. Teoretisk bakgrund	7
6.1 <i>Queerteori</i>	8
6.2 <i>Intersektionell teori</i>	8
6.3 <i>Viktimologisk forskning; det ideala offret</i>	9
7. Metod och material	10
7.1 <i>Forskningsdesign</i>	10
7.2 <i>Material och avgränsningar</i>	11
7.3 <i>Diskursanalys</i>	12
7.4 <i>Situerad kunskap och maktbalans</i>	14
8. Analys	15
8.1.1 <i>Den heterosexuella prostitutionen</i>	15
8.1.1.2 <i>Pojkvänsupplevelsen</i>	17
8.2.1 <i>Sexsäljaren; han</i>	19
8.2.1.2 <i>Det ideala offret</i>	21
8.3.1 <i>Sexköparen; hon</i>	24
8.3.1.2 <i>Normbrott och/eller lagbrott</i>	26
9. Avslutande diskussion	29
Litteratur- och källförteckning	32
<i>Tryckta verk</i>	32
<i>Internetkällor</i>	34
<i>Bilagor</i>	35

1. Inledning och bakgrund

Det finns en föreställning om prostitution som heterosexuell; den sexsäljande kvinnan och den sexköpande mannen. Det finns alltså ett förgivettagande i diskursen om prostitution och sexturism. Dock är antagande inte taget ur luften då den globalt dominerande heterosexuella prostitutionen vanligen ser ut på detta sätt; kvinnor som sexsäljare (offer) och män som sexköpare (förövare). I forskaren Sven-Axel Månssons studien *Den köpta sexualiteten* (1998) visar resultaten att svenska män i större utsträckning köper sex utomlands. Senare svenska studier har visat liknande resultat (Månsson, 2018:16, 87). Intersektionalitet är ofrånkomligt när flera maktaspekter möts, och utmanar varandra (Crenshaw, 1991:1244), såsom inom sexturism där könsmaktsordning, rasmaktsordning och klassmaktsordning korsar vägar. Inom sexturism finns en maktobalans mellan sexköparen och sexsäljaren i förhållande till kön, ras och klass. Det vill säga att sexköparen vanligtvis är en man och sexsäljaren en kvinna, han är inte sällan vit och hon icke-vit, och han är rik i jämförelse med henne (Månsson, 2018:47). Men vad händer med diskursen om den heterosexuella prostitution och sexturism om könsrollerna vänds?

Kvällstidningen Expressen har under 2017-2018 publicerat flera texter om svenska kvinnor i övre medelåldern som åker till Gambia och inleder sexuella relationer med yngre gambiska män. Sedan 1960-talet har Gambia varit en charterdestination för svenska turister. Gambia är beroende av turismen som inkomstkälla (Allacharterresor.se, 2019). Den manliga sexturismen förekommer i Gambia likväl som i många andra charterdestinationer. Det som dock kan betraktas som normbrytande är förekomsten av den kvinnliga sexturismen i Gambia (Månsson, 2018:83).

I Månssons studie *Sex i Sverige* (1996) visar att andelen kvinnor som uppgav att de betalt för sex var noll procent. I en senare svensk studie från 2011 uppgav 255 personer att de genom någon form av ersättning betalt för sexuella tjänster. Av dessa personer var 253 män och 2 kvinnor (Månsson, 2018:87, 114, 115). I citatet nedan tolkar Månsson resultaten;

”Mot den bakgrunden skulle vi i princip helt kunna ignorera frågan om kvinnor som köper sex, men det vore olyckligt, menar jag. Ett skäl är att dessa studier inte fångar hela bilden (...) Som man frågar får man svar brukar det sägas, och frågornas formuleringar i de stora befolkningsbaserade studierna (*Sex i Sverige*) är sådana att de hos de

allra flesta leder tankarna till köp och försäljning av sex på gatan, nätet eller bordeller. Det är inte något som de flesta kvinnor känner igen sig i. Låt oss titta närmare på den sexturism som involverar kvinnor” (ibid:115).

Det som jag fann intressant med Expressens texter var att journalisterna flirtade läsaren med idén att vända på könsrollerna inom sexturism, det vill säga kvinnliga sexköpare (förövare) och manliga sexsäljare (offer).

2. Problemformulering och syfte

I boken *Gender and Criminological Theory* (1993) skriver kriminologen James W. Messerschmidt att det inte är en hemlighet att män begår flest brott i samhället. Forskning och statistisk kan styrka detta. Kriminologin har dock kritiserats för att vara könsblind, menar Messerschmidt, bland annat av Frances Heidensohn. Heidensohn menar att det inom kriminologin främst forskats om män, det vill säga män som gärningsman, och traditionellt också av män. Män har behandlats som 'normala studieobjekt' medan kvinnor snarare behandlats som en 'speciell kategori'. Inom kriminologin har män betraktas som norm och kvinnor som 'den Andre' (Messerschmidt, 1993:1, 2, 4). Således är det inte förvånansvärt att feministiska kriminologer skulle komma att analysera flickors och kvinnors brottslighet för att korrigera de traditionella maskulina myterna inom kriminologin, menar Messerschmidt (ibid:14). Det vore olyckligt som Månsson påtalar att ignorera att studera kvinnor som sexköpare med orsak att kvinnor inte utgör majoriteten av sexköparna i Sverige. Sålunda växte ett intresse fram hos mig att studera den heterosexuella kvinnliga sexturismen i Gambia.

Denna studie har i syfte att undersöka hur svenska kvinnliga turister som inleder sexuella relationer med gambiska män framställs, samt hur dessa sexuella relationerna beskrivs i kvällstidningen Expressen. Studiens primära tema är heterosexuell kvinnlig sexturism som kommer att diskuteras i relation till makt, kön, sexualitet, ras och klass. Mina frågeställningar är;

- *Hur förhåller och framställer kvällstidningen Expressen den heterosexuella kvinnliga sexturismen i Gambia?*
- *Vilka termer använder journalisterna för att beskriva fenomenet att svenska kvinnliga turister inleder relationer med gambiska män?*

3. Begreppsdefinitioner

Open-ended prostitution avser en relation som inleds med att sexköparen betalar för sexuella tjänster men som efter tid omvandlas till en mer personlig relation (Månsson, 2018:86). Relationen mellan sexköpare och sexsäljare hamnar i en gråzon, en så kallad **flickväns- och pojkvänsupplevelse**. Flickväns- och pojkvänsupplevelse har likheter med sugardating som vanligen innebär att en äldre man förser en yngre kvinna med någon form av ersättning för hennes sällskap där sex ingår som en underförstådd del av överenskommelsen. Ersättningen sker i form av exempelvis presenter, middagar, resor eller vardagsutgifter i utbyte mot sex. Dessa former av relationer gör således att gränsen mellan sexköp och en kärleksrelation blir tvetydig (ibid:97, 98, 99).

4. Disposition

Nedan presenteras tidigare forskning, följt av teoretisk bakgrund, och därefter metod och material. Analysdelen är uppdelad i tre delar, den första delen handlar om den heterosexuella prostitutionen och pojkvänsupplevelsen, den andra delen handlar om sexsäljaren och det ideala offret, och den tredje och sista delen handlar om sexköparen, normbrott och/eller lagbrott. Avslutningsvis kommer en avslutande diskussion.

5. Tidigare forskning

I denna del presenteras tidigare forskning som består av fyra studier som undersöker temat kvinnlig sexturism och den sexuella relationen mellan västerländska kvinnliga turister och lokala (icke-vita) män. De tidigare studier om kvinnlig sexturism är främst fokuserade på länder i Karibien, en av dessa kommer jag presentera nedan. Det är en studie som är framstående inom ämnet i fråga; kvinnlig sexturism. Artikeln är refererad i alla de andra studierna som jag kommer att nämna. Den andra studien som jag kommer att presentera är en kandidatuppsats om den kvinnliga sexturismen i Gambia som är skriven av tre studenter i ämnet turistvetenskap från Södertörns Högskola. Jag kommer också nämna forskaren Månssons mer omfattande studie om prostitution som inkluderar sexturism och flickväns- och pojkvänsupplevelsen. Den sista studien i denna del är min B-uppsats med samma tema som denna som jag skrev i ämnet genusvetenskap.

5.1 Dollars Are a Girl's Best Friend? Female Tourists' Sexual Behaviour in the Caribbean

Sociologen Jacqueline Sánchez Taylors artikel *Dollars Are a Girl's Best Friend? Female Tourists' Sexual Behaviour in the Caribbean. Female Tourists' Sexual Behaviour in the Caribbean* (2001) handlar om den kvinnliga sexturismen i Dominikanska Republiken och Jamaica. Sánchez Taylor har med hjälp av av etnografiska metoder; observationer och intervjuer, samt kvantitativ data; surveyundersökning, i syfte att undersöka beteendet hos kvinnliga turister. Frågeformulär delades ut på stränderna i Dominikanska Republiken och Jamaica till kvinnor som antingen lever som singlar eller rest utan en partner. Sammanlagt deltog 240 kvinnor i enkäten, och då frågeformuläret var på engelska var de kvinnliga deltagarna engelsktalande. Insamlingen av data från enkäten visade att nästan en tredjedel av kvinnorna haft en eller flera sexuella relationer med lokala män under deras vistelse. De kvinnliga turisterna var i majoritet vita, medelklass och mellan 30-40 år. De lokala männens ålder redovisades inte. En del av kvinnorna i enkäten beskriver sina relationer med männen som 'semesterromanser'. I frågeformuläret fick deltagarna svara på om de 'hjälp't de lokala 'pojkvännerna' i form av pengar, gåvor eller måltider (Sánchez Taylor, 2001:751, 752, 754). Det sättet som denna fråga är formulerad undviker dock den direkta frågan om kvinnorna har betalat för sex. Sánchez Taylor problematiserar att forskare och media har romantiserat de sexuella relationerna mellan de kvinnliga turisterna och de lokala männen (ibid:750). Sánchez Taylor understryker dock att de lokala männen sällan identifierar sig själva som sexsäljare, eftersom benämning 'prostituerad' tycks vara reserverad för kvinnor och homosexuella män (ibid:759). Men de män som förmödas sälja sex kallas för 'beach boys'. Stranden är den centrala mötesplatsen för kvinnliga turister och beach boys redovisar Sánchez Taylor i sin studie (ibid:757).

Sánchez Taylor menar att de flesta männen som kvinnorna inleder en sexuell relation med befinner sig i de lägre samhällsklasserna. Det finns alltså en ekonomisk maktobalans mellan parterna. Den maktobalans som kan uppstå mellan manliga sexköpare och kvinnliga sexsäljare finner vi också inom kvinnlig sexturism, det vill säga att hon är vit och han är icke-vit, och hon har ekonomisk överläge i förhållande till honom (ibid:750). Men män som säljer sex utsätts inte för samma våld av kvinnliga sexköpare som den typ av våld som kvinnliga sexsäljare inte sällan utsätts för av manliga sexköpare, menar Sánchez Taylor (ibid:752).

Sánchez Taylor menar att de västerländska kvinnorna efterfrågar svarta män med fasta och muskulösa kroppar. Det finns en föreställning om svarta män som hypersexualiserade och som icke-kapabla att kontrollera sin sexualitet. Vissa av de kvinnliga turisterna beskriver de svarta männen som 'sexmaskiner' och hävdar att de svarta männen gjorde 'vad som kom naturligt för dem'. Sánchez Taylor understryker att denna föreställning om svarta män är rasistiskt och skapar svepskäl såsom att unga svarta män *vill* ha sex med gamla och överviktiga kvinnor för att det sägs ligga i deras 'natur'. Feministiska forskare tillkännager att västerländska manliga sexturister har ett rasifierat begär efter (icke-vita) kvinnor som objektifieras som sensuella, exotiska, och orientaliska, och sålunda betraktas som 'de andra'. Sánchez Taylor menar att dessa feministiska forskare också bör ifrågasätta de västerländska kvinnliga turisternas motiv och sexuella relationer med de lokala männen (ibid:760).

5.2 Prostitution; aktörerna, relationerna och omgivningen

Forskaren Sven-Axel Månsson bok *Prostitution; aktörerna, relationerna och omgivningen* (2018) är en omfattande studie om prostitution som inkluderar sexturism. Sexhandeln har vidgat sin arena på grund av globaliseringen och digitaliseringen och detta har sålunda bidragit till omförhandlingar av nya gränser mellan intimitet och kommers. Månsson menar att prostitution inte endast handlar om att köpa sex och få en snabb fysisk utlösning, utan förhållandet mellan sexköpare och sexsäljare har blivit alltmer mellanmännisklig. Månsson betonar att det finns ett mörkertalet i statistiken för sexköp vilket kan ha samband med sexköparens egna syn på den sexuella relationen som inte alltid uppfattas som sexköp (Månsson, 2018:97). Månsson menar att kvinnlig sexturism inte sällan speglar relationer som befinner sig i en gråzon, det vill säga open-ended prostitution eller pojkvänsupplevelse. I fråga om sexturism så upphör de strikta skillnaderna mellan manliga och kvinnliga sexköpare, menar Månsson. Månsson hänvisar till en av Sánchez Taylors studier om kvinnlig sexturism. Sánchez Taylor menar att västerländska kvinnliga turister efterfrågar svarta män som de kan kontrollera genom sitt ekonomiska överläge på ett sätt som de inte kan med män i västvärlden (läs: vita män). Det finns västerländska kvinnor som medvetet söker efter män som befinner sig längst ner i den manliga hierarkin i kontext till ras och klass, som de sålunda kan utöva makt över. Det finns en allmän medvetenhet att de västerländska kvinnorna har ett ekonomisk överläge över de lokala männen. Månsson menar att fattiga svarta män befinner sig längst ner i den

manliga hierarkin på alla områden, utom möjligen den sexuella. Men det förefaller dock inte uppenbart att hon som vit kvinna med överlägsna ekonomiska och materiella resurser (i förhållande till han, svart, fattig man), är den som utnyttjar honom (ibid:117, 119). Månsson menar att det inte är sällan som en utlösande faktor till prostitution är akut pengabrist. Att inleda äktenskap med personer från rikare länder kan leda till migration, vilket kan användas som ett tillvägagångssätt för personer från fattigare länder att ta sig ur fattigdom (ibid:148, 149).

5.3 Kvinnlig sexturism i Gambia

Kandidatuppsatsen *Kvinnlig sexturism i Gambia* (2013) i ämnet turismvetenskap skriven av Alexandra Gadi, Kiraki Grigoriadou och Martina Ostojic handlar om hur svensk media framställer den kvinnliga sexturismen som sker utomlands, med fokus på Gambia. De är intresserade av medias framställning av den kvinnliga sexturismen, och vad det för med sig för konsekvenser, det vill säga hur det påverkar Gambia socialt, kulturellt och ekonomiskt. Det finns ett fokus på hur Gambia som turistmål påverkas av framställningen (Gadi et al, 2013:1). De ville också i sin studie jämföra den kvinnliga sexturismen i Gambia med den manliga sexturismen i Thailand (ibid:43). Detta skiljer sig från min uppsats där fokuset inte är att jämföra dessa två, eller att ta reda på hur medias framställning påverkar Gambia. Jag har inte heller gjort intervjuer med journalister och personer med anknytning till Gambia, vilket författarna i har gjort, tillsammans med diskursanalys av nyhetsartiklar (ibid:6). Resultat i studien visar på att svensk media romantiserar den kvinnliga sexturismen genom att journalisterna har valt att beskriva de sexuella relationerna mellan de äldre svenska kvinnorna och de yngre gambiska männen som semesterromanser. Författarna Gadi et al. menar att textproducenten till artiklarna återspeglar de svenska kvinnornas synsätt på deras handlingar som de valt att kalla för 'kärleksromaner'. De menar att media inte sällan romantiserar den sexuella relationen mellan äldre svenska kvinnliga turister och unga gambiska män, och att detta dels grundar sig på journalisternas syn på handlingarna och dels på könsmaktordningen. De likställer dock den kvinnliga sexturismen i Gambia med den manliga sexturismen som sker i Thailand. Författarna menar också att manliga sexköpare döms hårdare i media. Studenterna problematiserar att de kvinnliga turisterna beskrivs som offer i det material som de har analyserat. De svenska kvinnliga turisterna beskrivs i media som att de utnyttjas ekonomiskt av de gambiska männen. Det väcker sålunda frågan om vem av parterna som är offret i situationen (ibid:42, 43).

5.4 *Torsken; en studie om den heterosexuella kvinnliga sexturismen i Gambia*

I min B-uppsats *Torsken* (2018) i genusvetenskap hade jag i syfte att undersöka hur media synliggör eller osynliggör den kvinnliga sexturismen i Gambia. Det finns två frågeställningar i uppsatsen vilket är följande; *Hur ser synliggörandet av svenska kvinnor som sexköpare/förövare ut i diskursen om prostitution? Hur ser osynliggörandet av svenska kvinnor som sexköpare/förövare ut i diskursen om prostitution, och hur kan det förklaras?* (Dinh, 2018: 1). I denna uppsats har jag använt mig av andra frågeställningar och smalnat ner mitt syfte till att undersöka hur en kvällstidning framställer den kvinnliga sexturismen i Gambia. Det material som jag har använt i min föregående uppsats är densamma som jag använder i denna uppsats. Dock använder jag av intersektionell teori i min analys i denna uppsats. Teorin om det ideala offret tar en mer framstående plats i denna uppsats än i den föregående eftersom jag skriver denna uppsats i ämnet kriminologi. Medan queerteori som jag också använder i denna uppsats fick ta mer rum i uppsatsen i genusvetenskap, tillsammans med feministisk postkolonial teori (ibid:4, 5). Jag skrev att jag ville göra en diskursanalys i min B-uppsats (ibid:6), men i efterhand inser jag att jag snarare skrev en debattartikel. I denna uppsats vill jag göra ett nytt försök att faktiskt analysera materialet med hjälp av diskursanalys. I resultatet kommer jag fram till att medias likställning mellan den kvinnliga sexturismen i Gambia och den manliga sexturismen i Thailand visar på ett synliggörande av den kvinnliga sexköparen. Dock problematiserar jag att romantiseringen som sker i vissa artiklar och menar att det skapar ett osynliggörande av den kvinnliga sexköparen (ibid:15). I min B-uppsats försöker jag beskriva en relation som är komplex i svart och vitt, och antingen eller. I denna uppsats försöker jag förstå och lyfta fram svårigheterna att definiera den sexuella relationen mellan de svenska kvinnorna och de gambiska männen. Jag vill lyfta fram gråzonen; pojkvänsupplevelsen.

6. Teori

Valet av teori i en studie skulle kunna beskrivas som att forskarens sätter på sig ett par glasögon som gör att vissa aspekter av världen blir tydliga, och beroende på vilka syften och ambitioner som forskaren har med sitt projekt så kan vissa perspektiv och teorier vara lämpligare och mer intressanta än andra (Svensson, 2011:182, 184). Eftersom studiens primära tema, kvinnlig sexturism, kommer att diskuteras i relation till makt och normer kring kön, sexualitet, ras och klass så finner jag tre teorier som passande för att bidra med förståelse till min analys. Nedan kommer jag att presentera teorierna närmare.

6.1 Queerteori

Min analys består av tre huvuddelar; *Den heterosexuella prostitutionen*, *Sexsäljaren* och *Sexköparen*. Queerteori hjälper mig att förstå hur heterosexualitet fungerar som institution och norm och vilken inverkan det har på den heterosexuella prostitutionen och de svenska kvinnornas sexuella relation med de gambiska männen.

Kulturanthropologen Gayle Rubin försöker att begreppsliggöra 'genussystemet' i sin artikel *The Traffic in Women: Notes on the 'Political Economy' of Sex* (1975). Eftersom genussystemet präglar och genomsyrar hela samhället så är Rubin intresserad av hur genus konstrueras. Genussystemet handlar också om formandet av regleringen av den mänskliga sexualiteten och institutionaliseringen av heterosexualiteten. Rubin menar att genus är socialt skapat, och genussystemet delar upp människor i binära kategorier; en uppdelning som bygger på de sexuella och reproduktiva relationerna (Rubin, 1975: 159, 165, 179). Litteraturvetaren Judith Butler fann också begreppet 'kön' som intressant. I Butlers bok *Genustrubbel* (1990) introducerade Butler begreppet 'den heterosexuella matrisen'. Den heterosexuella matrisen beskriver hur människor inordnas i binära grupper i samhället, det vill säga feminina kroppar som definieras som kvinnor och maskulina kroppar som definieras som män. Dessa två *olika* kroppar antas komplettera och begära varandra. Butler menar att matrisen inför ett tvingande och naturaliserade av heterosexualitet. Den heterosexuella matrisen är normen och fungerar som en mall för att tolka sexualitet och kön i samhället. Den institutionaliserade heterosexualiteten sker i form av *heteronormativitet*, det vill säga heterosexuell monogam tvåsamhet där två personer av olika (biologiska) kön lever i en intim relation som bygger på trohet och sexuell lojalitet (Butler, 1990:69, 75).

6.2 Intersektionell teori

De kvinnliga turisterna beskrivs i tidigare studier ha ett överläge i relation till de lokala männen i fråga om ras och ekonomiska resurser (Månsson, 2018: 119, Sánchez Taylor, 2001: 757). Det sker ett intersektionellt möte mellan dem. Intersektionell teori hjälper mig att förstå hur olika maktaspekter möts och förhåller sig till varandra, såsom i denna uppsats där kön-, ras- och klassmaktordningar korsar vägar.

Kimberlé Crenshaw, advokat och forskare i svart feministisk juridisk teori, myntade begreppet 'intersektionalitet' i texten *Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence Against Women of Color* (1991). Intersektionalitet kan användas som ett analysverktyg för att beskriva hur makt i förhållande till kön, sexualitet, klass, ras och etnicitet korsas i en väg. Crenshaw menar att intersektionalitet berör alla människor eftersom ingen existerar utanför maktens matris. Intersektionalitet utmanar dikotomier som klass (läs: arbetarklass/medelklass), ras (läs: vit/ icke-vit) och kön (läs: man/ kvinna), det vill säga att dikotomier är inte enbart hierarkiska i förhållande till varandra utan likaså i relation till andra dikotomier, exempelvis könsmaktsordning i relation till rasmaktsordning. Crenshaw problematiserar narrativet om kön och feminism som inte sällan har baserats på den vita (medelklass) kvinnan, och narrativet om ras som inte sällan har baserats på den svarta (arbetarklass) mannen. Sådana diskurser begränsar forskningen, menar Crenshaw (Crenshaw, 1991:1244, 1298, 1299).

6.3 Viktimologisk forskning; det ideala offret

I Gadi et al. studie så ställs frågan om offerskap och vem av parterna; de kvinnliga turisterna eller lokala männen, som framställs som offer i media (Gadi et al, 2013:43). Kriminologin har som sagts kritiserats för genusblindhet, det vill säga att det har forskats om framförallt mäns brottslighet (Lander et al., 2003:8, 9). I min studie är jag intresserad av att undersöka om män framställs som offer för sexhandel, och om kvinnor framställs som förövare. Teorin om det ideala offret skulle kunna bidra till förståelsen på hur personer definieras, kategoriseras och tilldelas ett legitimt offerskap respektive gärningsmannaskap.

Kriminologen Nils Christie myntade de två begreppen 'det ideala offret' och 'den ideala gärningsmannen'. Begreppen nämns i Christies verk *Det ideala offret* (1986). Personer som definieras som dessa två olika och motsatta begrepp besitter vissa egenskaper som tilldelar dem antingen en legitim brottsofferstatus eller gärningsmansstatus, vilket medför vissa för- och nackdelar. De egenskaper som det ideala offret ska besitta för att få en legitim brottsofferstatus är följande; offret bör vara en äldre kvinna, hon är sysselsatt med ett respektabelt projekt när brottet mot henne sker på offentlig plats, och offret har inte en tidigare relation med gärningsmannen. Det ideala offret är svag men hon bör vara tillräcklig stark för att föra sin egen

tal. Den ideala gärningsmannen är sålunda hennes motsats, det vill säga att denne bör vara en ung stark man (Christie, 2001:47, 50). Christie understryker dock att det ideala offret inte är densamma som *verkliga* offer. Christie skriver, ”*I alla officiella räkningar är mannen i baren ett mycket vanligare offer än den lilla gamla damen*” (ibid:57). Personer som inte kategoriseras som det ideala offret får inte samma möjlighet till de fördelar som blir konsekvenserna av ett brottsofferskap, det vill säga tillgång till brottsskadeersättning eller en kollektiv brottsofferskapgemenskap. Det inte sällan som dessa personer istället utsätts för skambeläggning; *skyll-dig-självtattityd* (Heber, 2012: 186, 187).

7. Metod

7.1 Forskningsdesign; kvalitativ forskning

I denna studie har jag i syfte att undersöka hur tidningen Expressen framställer den sexuella relation mellan svenska kvinnliga turister och lokala män i Gambia. Jag vill undersöka förhållandet mellan diskurs (den heterosexuella prostitutionen och sexturism) och verklighet. Forskarna Göran Ahrne och Peter Svensson skriver i texten *Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen* (2011) att kvalitativa metoder, såsom diskursanalys av texter, kan ge forskare kunskap och förståelse om social interaktion. Det vill säga hur makt uppkommer, förändras och utövas, hur konflikter uppstår, och hur människor lär känna och förstår varandra. Kvalitativa undersökningar möjliggör för forskaren att nå kunskap och förstå marginaliserade grupperns omständigheter, exempelvis sexsäljare, och för att förstå deras perspektiv. Sådana samhälleliga fenomen kan förstås bättre genom kvalitativ forskning än genom kvantitativ forskning där social interaktion är svårare att beskriva, menar Ahrne och Svensson. Forskare är en del av det en forskar om, det vill säga en del av samhället, och detta gör det således svårt för forskaren att distansera sig från det en försöker undersöka. Forskare bär oundvikligen på förväntningar, föreställningar och värderingar om det som en ska undersöka (Ahrne & Svensson, 2011a:10, 14). I *Situerad kunskap och maktbalans* kommer jag gå närmare in på min situering.

Jag är intresserad av förstå hur Expressen beskriver fenomenet att svenska kvinnor inleder sexuella relationer med gambiska män i text, och inte t.ex. försöka mäta eller förstå mig på fenomenet med hjälp av siffror som vid en kvantitativ studie. Professorn Alan Brymans problematiserar i sin bok *Samhällsvetenskapliga metoder* (2011) användningen av begreppen re-

liabilitet och validitet inom kvalitativ forskning. Det är svårt att ”frysa” en social miljö för att göra den replikbar för en annan forskare, vilket gör att en hög reliabilitet är svår att tillämpa i en kvalitativ studie (Bryman, 2011:353, 354). I kvantitativa studier är frågan om representativa och slumpmässiga urval en viktig faktor för hög validitet (ibid:51). Medan urval inte sällan utgör ett problem för kvalitativa forskare på grund av användningen av fallstudier och begränsade urval (ibid:354). Såsom i mitt fall där jag vill undersöka en viss del av ett samhälle; svenska kvinnliga sexturister i Gambia. Inom kvalitativa studier kan istället termer som pålitlighet och överförbarhet kunna tillämpas för att motsvara reliabilitet och validitet. Pålitligheten ska anta ett granskande synsätt vilket innebär att forskaren gör en fullständig och tillgänglig redogörelse av forskningsprocessen, t.ex. problemformulering och syfte och beslut rörande teori, metod och material. Opponering av andra studenter på denna uppsats är ett annat sätt att granska pålitligheten för att bedöma kvalitén på studien och i vilken utsträckning teoretiska slutsatser är berättigade. Överförbarhet inbegriper huruvida resultaten kan tillämpas i andra kontexter. Genom att forskaren delar en detaljerad beskrivning av tillvägagångssättet om hur slutsatsen har dragits så förses läsaren med den hjälp den behöver för att bedöma hur pass överförbara resultaten är till en annan miljö och situation (ibid:355). Jag har försökt att visa transparens genom att motivera hur och varför jag har valt problemformulering och syfte, teorier, metod och material i min uppsats för att uppnå pålitlighet och överförbarhet.

7.2. Material och avgränsning

I denna studie har jag valt att göra en diskursanalys baserat på texter från Expressen. Det finns flera aktörer och medskapare av diskurser, och kvällstidningar är ett av dem. Massmedia utredder fall, och de tycks anklaga vissa medan de försvarar andra. Personer som har porträtterats i media har ibland beskrivit erfarenheten av medias hantering av deras fall som värre än rättsväsendets hantering (Åkerström, 2012:226). Kvällstidningar är ett media som har ambitionen att nå ut till den stora massan. Det är ett media som är tillgängligt för läsaren dygnet runt genom att tidningarnas artiklar finns på internet. Kvällstidningarnas sensationella löpsedlar syns på offentliga platser vilket gör dem till ett vardagligt fenomen för många. Genom den enkla tillgängligheten möjliggör det för kvällspressen att hjälpa till att forma allmänhetens uppfattningar och ställningstagande i många frågor (Nilsson, 2012:137). Eftersom diskursen om he-

terosexuell prostitution är central i denna studie och media är en medskapare av diskurser så finner jag texter från Expressen som ett intressant material för min analys.

I och med att forskningsprojektet har en kort tidsram som jag måste förhålla mig till så har jag valt att avgränsa mig till den kvinnliga sexturismen i Gambia. Jag har också med hänsyn till tidsramen valt att avgränsa mig till endast en tidning; Expressen. Följande sökord har använts genom Expressens sökmotor; svenska kvinnor + gambia, sexturism + gambia och prostitution + gambia. Då jag velat arbeta med material som är aktuellt så har jag avgränsat mig till texter från 2017 till 2019. Dock förekommer det efter eftersökningar inga artiklar om ämnet i fråga efter år 2018. Många av de utvalda texterna är skrivna tätt inpå varandra som om de tillhörde en reportageserie. Sammantaget är det tio reportage och en artikel som har valts ut för studien, se Bilagor. Dessa texter innehåller intervjuer och observationer av tre journalister. Det som gör dessa texter relevant för studien är de berör temat kvinnlig sexturism i Gambia, och att intervjupersonerna blir tillfrågade om deras erfarenheter om kvinnor som köper sex i Gambia. En artikel är skriven av Hedda Themner om ett uttalande från en gambisk minister om sexturism. Tre reportage handlar om Maire som gift sig för tredje gången med en yngre gambisk man, skriven av Katarina Johnson. Karin Sörbring reportage består av intervjuer med svenska kvinnor som har eller haft en relation med en yngre gambisk man. Sörbring har också gjort observationer i Gambia. Journalisten understryker att de gambiska männen som vid tillfället när observationerna och intervjuerna sker inte velat medverka i reportagen. Sålunda kom studiens forskningsfrågor att främst handla om de svenska kvinnorna i relation till diskursen om heterosexuell prostitution och sexturism, och Expressens beskrivning av svenska kvinnliga turister som inleder sexuella relationer med gambiska män. Längre fram i studiens analys kommer jag att redovisa närmare vad texterna har för innehåll.

7.3 Diskursanalys

Forskaren Carol Bacchi sätter fokus på begreppet 'problematization' i sin text *Introducing the 'What's the Problem Represented to be?' approach* (2012), begreppet syftar som namnet antyder att "tänka problematiskt" som metod för att undersöka hur samhälleliga fenomen ifrågasätts, analyseras, klassificeras och regleras. Problematization handlar om att "montera ner" objekt som kan uppfattas som förgivettagande för att förstå hur de uppkommit, som exempel-

vis maktstrukturer och diskurser. Bacchi nämner att begreppet är inspirerat av teoretikern Michael Foucault (Bacchi, 2012:1, 2). Foucault menar att diskurser är centrala studieobjekt och det är viktigt att analysera diskurser eftersom de påverkar hur vi uppfattar världen och hur vi delar in den i segment. Forskaren Kristina Boréus, likväl som Bacchi, betonar Foucault syn på makt, språk och diskurser i hennes text *Diskursanalys* (2015) (Boréus, 2015b:182). Boréus menar att genom att analysera texter studerar vi det som bygger upp människors föreställningar om samhället, vi kan också förstå relationen mellan grupper och hur det skapar och upprätthåller vissa identiteter (Boréus, 2015a:158). I analys av material som består av texter kan *diskursanalys* tänkas vara ett lämpligt metodval. Begreppet 'diskurs' kan definieras som ett sätt att förstå och tala om världen, och med en diskursanalys som analysverktyg kan forskare nå kunskap om det som 'är' görs i text, och således hur det konstrueras socialt och språkligt (Wreder, 2007:50). Det finns olika aspekter som en text kan analyseras utifrån, exempelvis *vad som argumenteras för eller emot och med vilka argument, vad som underförstås, vilka kategorier används, och vad som tas avstånd ifrån som osant eller avvikande*. Det kan alltså ställas olika frågor till texter, så kallade 'analysfrågor'. Den analysfrågan som är intressant för denna studie är främst *vilka kategorier används*. *Subjektspositioner* är en gren i diskursanalys som undersöker hur människor kategoriseras, hur grupper beskrivs och framställs i en text och i en diskurs, och hur kategoriseringen påverkas i relation till andra grupper. Kategoriseringen skapar föreställningar och sålunda förväntningar på individer som grupp. Med hjälp av subjektspositioner kan en undersöka kategoriseringen av sexköpare och sexsäljare, och således få en ytterligare förståelse om diskursen om den heterosexuella prostitutionen. Boréus menar att vi utifrån enstaka texter inte kan förstå så mycket om subjektspositioner utan genom analys av många texter (Boréus, 2015a:158, 161, 165).

Syftet med studien är att förstå hur kvinnliga sexköpare i Gambia framställs i text, det vill säga hur svenska kvinnor som inleder sexuella relationer med gambiska män framställs i Expressen. Det som är intressant att undersöka med hjälp av subjektspositioner är vilka kategorier av individer, och grupper, som refereras till en diskurs (Boréus, 2015b:185). Den kvinnliga sexköparen avviker från föreställningen om den dominerande heterosexuella prostitutionen eftersom föreställningen vanligen innefattar män som sexköpare och kvinnor som sexsäljare (Månsson, 2018:83). I nästa del av studien; analys, kommer jag att föra en diskussion om dis-

kursen om *Den heterosexuella prostitutionen*. Det finns ett intresse att undersöka om kvinnor faller in i kategorin sexköpare i analys av textmaterialet. De kategorier som är intressanta är alltså svenska kvinnor som sexköpare, och gambiska män som sexsäljare, och deras relation till varandra och andra grupper i samhället. I den andra och tredje delen av analysen *Sexsäljaren; han och Sexköparen; hon vill jag* undersöka hur de gambiska männen och de svenska kvinnorna kategoriseras och framställs, det vill säga vilka egenskaper de tillskrivs, och vilka handlingar de sägs utföra och måste förhålla sig till i och med kategoriseringen.

7.4 Situerad kunskap och maktbalans

Den traditionella vetenskapen har kritiserats av feministiska forskare för dess objektivitet. Dessa forskare hävdar att forskarens förförståelse, sociala ställning och personliga bakgrund redan från start påverkar projektets val av tema, teori och metod. Den feministiska forskaren Donna Haraway är en av dessa forskare som har ifrågasatt det förhållningssätt som forskare har till relativism och/eller "gudstricket". I Haraways text *Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective* (1988) myntade forskaren begreppet 'situerad kunskap'. Situerad kunskap är ett förhållningssätt som ingriper forskarens ståndpunkt och levda egenskaper; situerad kunskap kritiserar föreställningen om forskaren som en neutral observatör (Haraway, 1988:581, 584).

Jag läste Expressens texter om de sexuella relationerna mellan svenska kvinnor och gambiska män i slutet av år 2018. Jag bestämde mig för att besöka Gambia i slutet av mars året därefter för att bilda min egen uppfattning om den kvinnliga sexturismen i landet. Efter tre besök i Gambia så har jag sålunda fått en inblick i hur relationerna mellan vita svenska kvinnor och svarta gambiska män kan ta sig (i olika) form. Innan jag åkte till Gambia så skrev jag en B-uppsats i genusvetenskap om ämnet i fråga så jag har en viss förståelse om de sexuella relationerna mellan dessa parter innan jag påbörjade denna uppsats.

Ahrne och Svensson betonar att det inte är sällan det kan bli problematiskt när studier sker i samband med intersektionella möten mellan personer från olika ras, etnicitet, samhällsklasser, könstillhörighet och sexualitet. När forskare studerar marginaliserade grupper, exempelvis sexsäljare, kan maktrelation uppstå mellan forskare och de personer som studeras. I sådana

situationer befinner sig forskaren i någon mening i en maktposition, och sålunda bör forskaren agera med varsamhet och ta hänsyn till de personer som studeras. Det är forskaren som väljer temat och forskningsfrågorna och i slutändan är det forskaren som väljer vad som ska vara med i studiens resultat. Sålunda sätter detta forskaren i en överordnad position. Forskaren bär ansvaret för att forskningen ska hanteras etiskt och korrekt (Ahrne & Svensson, 2011b:31, 32). Det är därför viktigt att betona min situering med hänsyn till maktobalansen.

Jag blir inte sällan definierad som rasifierad, immigrant, kvinna, det vill säga att jag är icke-vit och född i ett annat land utanför Sverige, underordnad. Det uppstår ett intersektionellt möte mellan mig och de personer som jag vill studera; den vita kvinnan och den svarta mannen. Jag har sydasiatiskt påbrå, och det finns en hypersexualisering av asiatiska kvinnor, såsom det finns en hypersexualisering av svarta män. Jag har inte samma privilegium som en vit svensk kvinna, sålunda sympatiserar jag kanske lättare med en svart gambisk man än med henne. Det har varit en utmaning att inte låta mitt egna perspektiv tala över materialet i analysen. Det som är min uppgift är att ta reda på hur journalisterna beskriver de svenska kvinnornas och de gambiska männens sexuella relation i korrelation med kvinnlig sexturism. Vad är det som sägs i materialet?

8. Analys

8.1.1 Den heterosexuella prostitutionen

Det finns en föreställning om prostitution och vilka personer som är prostituerade. Forskaren Månsson skriver i sin bok *Prostitution; aktörerna, relationerna och omgivningen* (2018) att media inte sällan framställer prostitution med bilden på en kvinna som står framåtlutad in genom nervevade bilfönster med en man i förarsätet, och oftast befinner hon sig på en mörk gata. I det allmänna medvetandet är det sålunda kvinnan den som säljer sex och mannen den som köper sex, och gatan blir den plats som prostitution främst associeras med. Det problematiska med denna föreställning är att den inte fångar hela bilden (Månsson, 2018:65). Låt oss titta närmare på en annan form av prostitution; den kvinnliga sexturismen, och den så kallade pojkvänsupplevelsen.

I diskursen om prostitution porträtteras gatan som den centrala platsen för sexhandel i media (Månsson, 2018:65). I Expressens texter beskrivs stranden som den centrala mötesplatsen för svenska kvinnliga turister och gambiska män.

”Vid restaurang ’Barista Beach’ ser vi som vanligt flera mixade par, där de europeiska kvinnorna kan vara dubbelt så gamla som de gambiska männen som ligger intill dem på solstolarna, smörjer in deras ryggar med solkräm och bär deras väskor” (Sörbring, 2017g).

I Expressens reportage *Svenska män är så trötta och tråkiga* (2017) skriven av Karin Sörbring har journalisten åkt till Gambia och gjort observationer, och intervjuer med svenska turister och lokalbefolkningen. Sörbring beskriver här nedan en annan form av prostitution; den kvinnliga sexturismen.

“För några år sedan förekom sexhandeln helt öppet. Svenskar och andra europeiska kvinnor betalade 500 kr för en veckas ’sällskap’, men det gick även att köpa umgänge för kortare tid (...) Vi ser många olika varianter. Kvinnor som är så överviktiga och gamla att de inte orkar resa sig ur plaststolarna utan pressar sig mot sina unga pojkvänner som står intill. Men också eleganta damer som ser ut att ha varit fotomodeller i sin ungdom (...) promenerar hand i hand med pojkvännerna (...) Men bara för att en eventuell sexköpare ser bra ut betyder det ju inte att maktbalansen blir mindre eller att handlingen i sig förändras” (Sörbring, 2017a).

Föreställningen om prostitution återspeglar som sagt inte den kvinnliga sexturismen. Den kvinnliga sexturismen avviker från den dominerande heterosexuella prostitutionen, men avviker inte från queerteorins resonemang om heterosexuella normer. Föreställningen om den dominerande heterosexuella prostitutionen går i linje med Butlers teori om den heterosexuella matrisen; manliga kroppar som begär kvinnliga kroppar (Butler, 1990:75). Denna föreställning återspeglar könsmaktsordningen; mäns överordning och kvinnors underordning i samhället. Utifrån ett könsmaktsperspektiv så representerar den dominerande formen av prostitution samhällets patriarkala maktstruktur som tolererar att kvinnor görs till sexobjekt. Den dominerande formen av prostitution har också gett uttryck för traditionella könsroller (Månsson, 2018:312). Våldet (läs: misshandel och våldtäkt) som är uttryck för underordning förekommer inte sällan i den dominerande heterosexuella prostitutionen där sexköparen är man och sexsäljaren är kvinna (Sánchez Taylor, 2001:761). I Expressen skrivs det dock inte alls om denna

typ av våld. Det bör dock betonas att de män som säljer sex inte medverkat i tidningens intervjuer, och vi vet inte vad som kan förekomma i det tysta.

I ovanstående text använder Sörbring begrepp som 'sexhandel' och 'sexköpare' vilket tyder på att journalisten tillkännager att kvinnlig sexturism förekommer; det finns kvinnor som köper sex i Gambia. Det som också är intressant i texten är Sörbrings ordval som 'sällskap', 'umgänge' och 'pojkvän'. Sörbring skriver att svenska kvinnor köper 'umgänge' och 'sällskap'. Notera att ordet 'sällskap' sitter inom citationstecken i reportaget. I den kontext som texten är skriven kan dessa ordval tolkas som att Sörbring syftar på sex, det vill säga att svenska kvinnor köper sex. Dock skriver inte journalisten att 'svenska kvinnor köper sex', vilket lämnar utrymme för läsaren att göra en fri tolkning av ordval som 'umgänge' och 'sällskap'. Ordet 'sällskap' är synonymt med 'pojkvän'. Sörbring benämner de gambiska männen som 'pojkvänner' i texten. Termen används inte sällan av journalisterna för att hänvisa till de gambiska männen. I nästa del, *Pojkvänsupplevelsen*, kommer begreppet 'pojkvän' att diskuteras närmare.

8.1.1.2 Pojkvänsupplevelsen

I Månsson studie beskriver forskaren fenomenet open-ended prostitution som avser en relation som inleds med att sexköparen betalar för sex men som med tid förändras relationen mellan sexköparen och sexsäljaren till något diffust. Den sexuella relationen förändras till något mer utdraget med känslomässiga och ekonomiska inslag. Dessa relationer liknar en flickväns- och pojkvänsupplevelse (Månsson, 2018:60, 98). Det finns likheter med Månssons beskrivning av flickväns- och pojkvänsupplevelsen och pojkvänsupplevelsen i reportaget nedan. Sörbring möter en svensk kvinna som har en relation med en gambisk man, Sörbring skriver följande;

“Mellan mig och min pojkvän förekommer inga kontanter. Det är förstås jag som betalar för vår mat och vårt boende (...) men det är inte så att jag köper honom, säger en svensk kvinna i 55-årsåldern” (Sörbring, 2017a).

I citatet ovan säger intervjupersonen att inga ekonomiska transaktioner sker mellan svenskan och den gambiska mannen, men Sörbring skriver i nästa mening, “*Andra vanliga 'kärleksgåvor' och transaktioner är att kvinnorna köper mobiltelefoner och dyra joggingskor till de*

unga männen” (ibid). Ordet ‘kärleksgåvor’ hamnar i citationstecken som om journalisten vill understryka att det skulle kunna handla om en transaktion som sker mellan intervjupersonen och den gambiska mannen.

“Det väcker visst förtret att jag inte vill betala för sällskap under mina löprundor (...) Pojkar, sannolikt inte mycket äldre än min 14-åriga dotter hemma i Sverige, springer upp längs min sida och försöker inleda konversationer. De bär europeiska fotbollskläder och fina sport skor som påstås vara gåvor från rika kvinnor” (Sörbring, 2017g).

Citatet ovan kommer från reportaget *Männen som svenska kvinnor trånar efter* (2017). Det som kan förstås av detta citat är att västerländska kvinnor ger gåvor till gambiska män. Det står inte i texten att det skett ekonomiska transaktioner mellan de svenska kvinnorna och de gambiska männen i utbyte mot sex, eller exempelvis att männen har fått ett par joggingskor i utbyte mot sex. Det står inte skrivet att de svenska kvinnorna köper sex eller att de gambiska männen säljer sex. De gambiska männen kategoriseras inte distinkt som sexsäljare, och således kategoriseras inte heller de svenska kvinnorna distinkt som sexköpare i texten. Eftersom de svenska kvinnorna inte sällan kallar de gambiska männen för pojkvänner så tycks journalisterna återanvända benämningen ‘pojkvänner’ i deras texter. Det blir tvetydigt för läsaren - de gambiska männen benämns som pojkvänner samtidigt som textproducenten insinuerar att de svenska kvinnorna betalar för sex. Sörbring skriver exempelvis;

“Expressen åkte till turiststråken på Kololistranden för att ta pulsen på svenskornas semester relationer och eventuella sexköp” (Sörbring, 2017a).

Sörbring använder ‘semester relationer’ och ‘sexköp’ för att beskriva den sexuella interaktionen, och journalisten benämner aktörerna i fråga som ‘pojkvänner’ och ‘sexköpare’. Det blir som sagt tvetydigt för läsaren. I Gadi et al. studie menar författarna att deras analys visar på att journalisterna romantiserar den sexuella relationen mellan de svenska kvinnliga turisterna och de gambiska männen. Detta genom att dem återspeglar kvinnornas syn på handlingarna. Författarna betonar att det också beror på det patriarkala samhället som råder, det vill säga ett samhälle där män överordnar kvinnor. Synen på män som offer för sexhandel försvåras av könsmaktsordningen (Gadi et al., 2013:43). Sánchez Taylor menar att forskare som studerar sexuella relationer mellan västerländska kvinnor och lokala män på semesterdestinationer i fattigare länder har svårigheter att benämna relationen. Det finns en ambivalens kring benäm-

ningen, varken benämningar som 'prostitution eller 'kärlek' verkar lämpliga (Sánchez Taylor, 2001:750). Gadi et al. och Sánchez Taylor, betonar dock att media och forskare inte har samma svårigheter att definiera motsvarande relationer när det handlar om manliga turister som inleder sexuella relationer med lokala kvinnor (ibid). Månsson menar att en sexuell relation mellan en sexköpare och en sexsäljare som utspelas i form av flickväns- och pojkvänsupplevelse inte sällan ligger i en gråzon (Månsson, 2018:85, 97). Svårigheterna med att namnge relationerna kan förklaras med att de sexuella relationerna mellan de svenska turisterna och de lokala männen befinner sig i en sådan gråzon. Expressens journalister använder inte begrepp som 'prostitution' eller 'kvinnlig sexturism' för att beskriva de sexuella relationerna mellan de svenska kvinnorna och de gambiska männen. Genom att kalla män som säljer sex för pojkvän bryter inte kvinnliga sexköpare mot heteronormativiteten, utifrån Butler teori om den heterosexuella matrisen. Om den sexuella relationen framställs som en kärleksrelation så faller det in i heteronormativitetens regler om en heterosexuell, tvåsam, och monogam relation (Butler, 1990:69, 75). Den sexuella relationen kan på så sätt förstås som en semesterromans och inte som sexturism. Sålunda kanske det möjliggör till skapandet av ett osynliggörande av den kvinnliga sexturismen, och ett osynliggörande av svenska kvinnor som kategori sexköpare och gambiska män som kategori sexsäljare.

8.2.1 Sexsäljaren; han

Det finns som sagt en föreställning om prostitution och vem det är som är prostituerad. Sánchez Taylor menar att termen 'prostituerad' har ansetts vara reserverad för kvinnor eller homosexuella män. De män som säljer sex identifierar sig själva inte vanligen som sexsäljare (Sánchez Taylor, 2001:758), således kan det vara svårt för forskare och journalister som undersöker sexturism att kategorisera och benämna dessa män som sexsäljare. I Sánchez Taylors studie betonar forskaren att det finns en rasistisk föreställning om svarta män; svarta män som inte kan kontrollera sitt sexuella begär. Sánchez Taylor menar att detta är en syn som vissa västerländska kvinnliga turister bär på, och som kan användas som svepskäl för att inleda en sexuell relation med en ung svart man. Föreställningen framställer svarta män som 'hypersexualiserade', och som kollektiv förutsätts de ha gemensamma egenskaper (ibid:760).

Katarina Johnson har skrivit reportagen *Maire, 71, med kärleken Lamin, 34* (2017), *Maire, 72, gifte sig för tredje gången i Gambia* (2017) och *73-åriga Maires kamp för sin gambiska make* (2018) som handlar om Maire och hennes relation med den gambiska maken Lamin, och deras process att få tillstånd av Migrationsverket att flytta maken till Sverige. Reportagen låter läsaren förstå att Lamin inte är Maires första yngre gambiska make.

“Giftermålet är Maires femte och Lamin blir hennes tredje gambiske make på raken (...) Maire som har trist erfarenhet av sina första (gambiska) män som båda var i tjugooårsåldern då de gifte sig med Maire (...) Hon tittar på sin man (...) och säger att hennes barn skämtsamt kallar henne för rasist eftersom hon föredrar svarta män” (Johnson, 2017a).

I texterna framhäver Johnson att Maire har en åtrå till unga svarta män. Detta liknar ett rasifierat begär som Sánchez Taylor beskriver i sin studie om västerländska kvinnliga turister föreställning om svarta män. Den sexuella objektifieringen av svarta män framställer dem inte som självfallna offer för sexhandel (Sánchez Taylor, 2001:760). Jag kommer längre fram i studien lyfta fram hur journalisterna framställer de gambiska männens fysik och hur det påverkar deras kategorisering som (icke) offer i avsnittet *Det ideala offret*.

I reportaget *Svenska män är så trötta och tråkiga* (2017) skriver journalisten om män som betraktas som 'bumpsters'. Sörbring förklarar termens innebörd på följande sätt;

“... så kallade 'bumpsters' - unga gambiska män som försörjer sig och sina familjer på att vara med västerländska turister och som många gånger hoppas på att få komma till EU - ofta portade” (Sörbring, 2017a).

I Expressens artikel *Minister i Gambia: Sexturister får åka till Thailand* (2017) skriver journalisten Hedda Themner;

“Expressen har tidigare skrivit om de män som bland annat svenska kvinnor åker till Gambia för att träffa. Männerna kallas "bumpsters" och lever på att bli uppvaktade av kvinnor från Europa” (Themner, 2017).

Journalisternas formuleringar är diffusa; “männerna kallas 'bumpsters' och lever på att bli uppvaktade av kvinnor från Europa” och “unga gambiska män som försörjer sig och sina familjer på att vara med västerländska turister”. Varken Themner eller Sörbring skriver att dessa män säljer sex, men det skulle kunna tolkas som det i och med den kontext som texten är skriven.

De män som kategoriseras som bumpsters är portade från de stora turisthotellen, enligt Sörbrings reportage.

“Kvinnor som vill umgås intimt med de unga männen får i stället hyra lägenheter i andra områden och är hänvisade till vissa strandbarer där par som inte bor på hotellen kan hyra solstolar och slippa ogillande blickar” (ibid).

Det framgår i texten att kvinnliga turister och gambiska män kan undgå ’ogillande blickar’ genom att vistas på vissa platser. Det finns vissa män som kategoriseras som bumpsters och till följd av deras kategorisering avvisas de från vissa platser i samhället. I Expressen kategoriseras inte de gambiska männen distinktivt som sexsäljare, men journalisterna skriver att det finnas ett ekonomiskt utbyte mellan att de gambiska männen och de svenska kvinnorna med formuleringar såsom “männen kallas ’bumpsters’ och lever på att bli uppvakade av kvinnor från Europa” och “’bumpsters’ - unga gambiska män som försörjer sig och sina familjer på att vara med västerländska turister”. Den ambivalens kring kategoriseringen av de gambiska männen - de kategoriseras inte distinktivt som sexsäljare av journalisterna men inte sällan som ’pojkvänner’ eller ’bumpsters’. Detta tilldelar inte dem en självfallen offerstatus. Kategoriseringen av de män som betraktas som bumpsters tycks dock leda till andrafiering¹. Viktimologisk forskning visar att personer som är utsatta för brott, såsom personer inom sexhandel, men som inte kategoriseras som offer inte sällan utsätts för skambeläggning (Heber, 2012: 186, 187).

8.2.1.2 *Det ideala offret*

Kriminologen Christie menar att det finns en allmän föreställning om offerskap och gärningsmannaskap, det vill säga att det finns en föreställning om ‘det ideala offret’ och ‘den ideala gärningsman’ som besitter vissa egenskaper som tilldelar dem en legitim offerstatus och gärningsmansstatus. Den ideala gärningsmannen har fysiska egenskaper såsom ung, stor, stark och man, i motsats till det ideala offret som porträtteras som svag, gammal, och kvinna

¹ *Andrafiering* är en process där (ofta icke-vita) personer definieras som ”de andra”, i motsats till (vita) personer som definieras som ”vi”. Sociologiforskaren Masoud Kamali menar i sin text *Ett europeiskt dilemma, Strukturell/institutionell diskriminering* (2005) att begreppet, andrafiering, är en form av institutionaliserad diskriminering som i förlängningen resulterar till att bevara underordningen och stigmatiserandet av vissa grupper (läs: icke-vita), sålunda bevarar också den majoritetsbefolkningen sina maktpositioner i samhället (Kamali, 2005:35).

(Christie, 2001:47, 50). I Expressens reportage beskrivs de gambiska männen och deras kroppar ofta i termer som 'ung' och 'muskulös'.

”Mest aktivitet är det längst norrut på Kololistranden, där unga och ofta lättklädda män joggar i klungor och gör armhävningar och situps” (Sörbring, 2017a).

”Och så kramar hon den vältränade gambierns hand. Han kan inte vara en dag över 30, men är ytterst ovillig att prata med oss om sin bakgrund och sina bevekelsegrunder (...) en muskulös ung man (...) drar bort henne från frågvisa svenska journalister” (ibid).

Beskrivningen av de gambiska männens fysik i reportagen stämmer överens med den ideala gärningsmannens egenskaper; ung, stark och man. I relation till föreställningen om offerskap och gärningsmannaskap så passar de gambiska männen bättre in i rollen som förövaren eftersom männens vältränade fysik inte stämmer överens med det ideala offrets egenskaper. Sålunda kan det försvåra för allmänheten att förena honom med en offerstatus, och likaså kan det vara för allmänheten att förena äldre svenska kvinnor och porträttering av den ideala gärningsmannen. Christie betonar dock att det ideala offret inte har så mycket gemensamt med *verkliga* offer (Christie, 2001:57). I Expressens texter kategoriseras de gambiska männen inte som förövare men inte heller som självfallna offer, och kanske beror detta på den allmänna föreställningen om det ideala offret.

I studien *Kvinnlig sexturism i Gambia* (2013) ställer de tre författarna en central fråga om offerskap och om huruvida vem av parterna som utnyttjar vem; de kvinnliga turisterna eller de gambiska männen? Författarna menar att media porträtterar de äldre svenska kvinnorna som ekonomiskt utnyttjade av de unga gambiska männen (Gadi et al., 2013:43). Frågan handlar om vem som bär rollen som offer och förövare och om utnyttjandet är ömsesidigt eller ensidigt. Expressens texter visar också på denna tvetydighet. De intervjuade svenska kvinnorna i reportagen som har inlett en relation med en gambisk man blev samtliga varnade för att inte bli lurad ekonomiskt och/eller utnyttjad som en sätt för de gambiska männen att ta sig till Sverige, av deras familj och/eller vänner (Sörbring, 2017a,b,c,d,f). Sörbring och Johnson antyder i deras reportage att gambiska män utnyttjar svenska kvinnor för att migrera till Sverige. I reportagen *Mari, 47, lever med sin gambiske make i Sverige* (2017) och *Åsa, 50, hittade sitt livs*

kärlek i Gambia (2017) understryker Sörbring att de gambiska män som är tillsammans med intervjupersonerna Mari och Åsa inte haft en vilja flytta till Europa.

”Hennes man Chris ville till skillnad från många andra egentligen inte alls till Europa, så hon (Mari) var ingen ”ticket love” (Sörbring, 2017a).

“Och till skillnad från många andra gambier som drömmer om en framtid i Europa så vill Babo (Åsas pojkvän) bo kvar i Gambia” (Sörbring, 2017b).

Sörbring skriver att Mari inte är en ‘ticket love’, det vill säga att hon inte blivit lurad av Chris som ett tillvägagångssätt för honom att flytta till Sverige. Sörbring verkar antyda att många gambiska män har ett intresse att flytta till Europa. Att inleda en relation med en svensk kvinna skulle kunna vara ett sätt att ta sig till Europa. Månsson menar att ett sätt för icke-västerländska sexsäljare att ta sig ur prostitution är att inleda äktenskap med personer från rikare länder, exempelvis Sverige. Detta öppnar upp möjligheten för personerna att migrera till ett rikare land med bättre ekonomiska möjligheter (Månsson, 2018:148, 149).

I ett av reportagen om intervjupersonen Maire skriver Johnson, “*Den första (maken) lämnade henne samma dag han fick sitt permanenta uppehållstillstånd*” (Johnson, 2017b). Johnsons beskrivning om Maires förre detta makes handling skulle kunna understryka det som svenskorna blev varnade för av familj och vänner. I den senare av de tre av reportagen om Maire får hon ett beslut av Migrationsverket om maken Lamins ansökan om uppehållstillstånd. Johnson skriver, “*I ett långt brev motiverar de varför de anser att ett skenäktenskap har ingåtts*” (Johnson, 2018). Avslaget från Migrationsverket lyder;

“Maire har köpt både mark och hus i Gambia trots att ni planerar att bosätta er i Sverige inom en snar framtid samt att Maire har två brutna äktenskap bakom sig med män från Gambia som kommit till Sverige på grund av anknytning till henne skäl att bedöma att seriositeten i er relation inte är tillräcklig för att tillstånd skall ges. Migrationsverket finner det även anmärkningsvärt att det endast är Maire som betalat för både mark och hus i Gambia när kontrakten endast varit skrivna i ditt namn (Lamins) och inte i hennes. Enligt Migrationsverkets bedömning framstår det som mer troligt att syftet med ditt äktenskap med Maire är att få uppehållstillstånd i Sverige eller utnyttja henne genom att hon köper mark till dig i Gambia som inte står i hennes eget namn” (ibid).

Det är intressant att Johnson har valt att ta med detta stycke från Migrationsverket, det verkar som om journalisten vill understryka något. I avslaget framställs nämligen Lamin som den

person som utnyttjar Maire. Det förefaller inte, att Maire, i egenskap som vit kvinna med överlägsna ekonomiska resurser, i relation till Lamin (läs: ung, svart, fattig man), är den som utnyttjar honom i Johnsons artikel. Månsson understryker i sin studie att maktobalans inte sällan uppstår i det intersektionella mötet mellan västerländska kvinnor och icke-västerländska män i relation till kön, ras och klass (Månsson, 2018:119). I den sexuella relationen mellan Maire och Lamin så möts makthierarkier såsom ras och klass, där Maire har ett överläge i förhållande till Lamin. Ur ett könsmaktsperspektiv så är Lamin överordnad svarta gambiska kvinnor, men det förefaller inte lika uppenbart om han har samma överläge när det kommer till en vit kvinna från en högre samhällsklass än honom själv. Den ekonomiska maktobalansen är en fråga som journalisten Sörbring tar upp i flera intervjuer med de svenska kvinnorna. Jag kommer återkomma till maktobalansen i nästa del *Sexköparen*.

8.3.1 *Sexköparen; hon*

Den stereotypiska bilden av en sexköpare är att det är en man som åker till Thailand och köper sex av lokala flickor och kvinnor på gatan eller barer (Sánchez Taylor, 2001:749). I ett av Expressens reportage återger Sörbring en liknande bild av fenomenet. Dock inleder Sörbring texten på följande sätt;

“Europeiska mor- och farmödrar som hånglar med fattiga gambier som är så unga att de skulle kunna vara deras barnbarn” (Sörbring, 2017a).

Sánchez Taylor betonar som sagt att forskare som tillkännager problematiken med västerländska manliga sexturister också bör ifrågasätta de västerländska kvinnliga turisternas motiv och sexuella relationer med de lokala männen (Sánchez Taylor, 2001:760).

I Expressens reportage har Sörbring en vilja att undersöka kvinnliga turister och deras sexuella relationer med gambiska män. Sörbring har intervjuat en finsk kvinna och två svenska kvinnor som har en relation med yngre gambiska män. De gambiska männen presenteras som intervjupersonernas pojkvänner eller makar. I reportagen som *Marja, 70: Kvinnor känner att de kommit till sexhimlen, Anna, 52: “Gav honom mitt hjärta - blev lurad”* (2017), och *Åsa, 50, hittade sitt livs kärlek i Gambia* (2017) får läsaren en inblick i relationen mellan de skandinaviska kvinnorna och de gambiska männen. Sörbring ställer frågor som berör det intersek-

tionella mötet och maktobalansen mellan parterna. Det är frågor som handlar om maktbalans, ekonomi, åldersskillnad, etnicitet, kärlek, och sexköp. Intervjupersonen Marja får flest frågor om åldersskillnaden och den ekonomiska maktbalansen.

”Vad tänker du om åldersskillnaden på omkring 30 år? Hur pass jämställda känner du att ni är ekonomiskt? Tror du att Dodo och du hade varit ett par om ni båda varit från Finland och haft samma ekonomiska förutsättningar?” (Sörbring, 2017c).

Åldersskillnaden mellan Marja och Dodo är störst med 30 år i förhållande till de andra paren där skillnaden är 8 och 10 år mellan de svenska kvinnorna och de gambiska männen. Intervjupersonerna Anna och Åsa får också frågor om ålder, etnicitet och maktbalansen.

“Hur ser du på den maktobalans som rådde mellan er såväl i Gambia som i Sverige? Vad fick du för kommentarer av svenska vänner då du gifte dig med en man som var analfabet och kom från Gambia?” (Sörbring, 2017f).

“Du är åtta år äldre än Babo. Vad tänker du om det? Hur är maktbalansen mellan er? Vad har du för bild av västerländska kvinnor som söker kärlek i Gambia?” (Sörbring, 2017b).

De frågor som Sörbring ställer om ekonomin och maktbalansen kan tolkas som att hon tillkännager att det finns en maktobalans i relationerna mellan de kvinnliga turisterna och de gambiska männen. Det har tidigare nämnts att svenska kvinnor har ett överläge i relation till de gambiska männen när det kommer till ras och klass. Detta är något som Sörbrings i synnerhet lyfter fram i intervjun med Anna som får frågan om hur hennes omgivning reagerade på hennes gambiska makes illitterat och etnicitet. Sörbring betonar maktobalansen mellan de skandinaviska kvinnorna och de gambiska männen genom hennes val av frågor. Frågorna sätter fokus på hur olika maktordningar möts i en intersektion. Månsson menar att fattiga svarta män befinner sig längst ner i den manliga hierarkin på alla områden (läs: ras och klass) utom möjligen den sexuella. Det finns västerländska kvinnliga turister som efterfrågar svarta män som de kan kontrollera genom sitt ekonomiska överläge på ett sätt som de inte kan med (vita) män i västvärlden (Månsson, 2018:117, 119).

Tidigt i studien nämns citatet ”*Som man frågar får man svar brukar det sägas*” av Månsson som menar att hur frågorna formuleras sålunda påverkar intervjupersonens svar (ibid:115).

Sörbring ställer inte frågor till intervjupersonerna om de har betalt för sex, eller gett gåvor i utbyte för sex. Sörbring ställer däremot frågor till intervjupersonerna om *andra* kvinnor. De tre intervjupersonerna kategoriserar *andra* kvinnor som sexköpare.

“Hur ser du själv på svenska kvinnor som åker till Gambia för att söka kärlek eller köpa sex? Vad tänker du om de gambiska män, "bumpsters", som försörjer sig på att sälja sitt sällskap till europeiska kvinnor?” (Sörbring, 2017f).

I den senare av frågorna använder Sörbring termen ‘sällskap’ som skulle kunna tolkas som sex. Ordvalet som tidigare använts i andra texter är som sagt vagt, och skulle också kunna tolkas som något annat än sex. I reportagen vittnar intervjupersonerna om att kvinnlig sexturism förekommer i Gambia. Det saknas samma tydlighet i journalisternas formuleringar och ordval i beskrivningarna på den sexuella relationen mellan de svenska kvinnorna och de gambiska männen. Relationerna mellan de svenska kvinnorna och de gambiska männen i ovanstående texter framställs som kärleksrelationer. Medan de reportage som handlar om journalisternas observationer på stränderna och barerna talar för att det sker ett ekonomiskt utbyte mellan parterna. I dessa reportage används termer som ‘sexköp’, ‘sexköpare’ och ‘sexhandel’ tillsammans med ‘sällskap’ och ‘pojkvän’. Dessa handlingar sker dock på distans. Expressens journalister har inte lyckats tala med personer som de benämner som ‘sexköpare’, eller ‘sexsäljare’, utan endast svenska flickvänner och svenska fruar.

8.3.1.2 Normbrott och/eller lagbrott

Journalisten Hedda Themner skriver i artikeln *Minister i Gambia: Sexturister får åka till Thailand* (2017) om den gambiska minister Hamat Bah uttalande om sexturism.

“Enligt honom ska utländska turister som åker till det afrikanska landet för att köpa sex nu styra om sina resor till det asiatiska landet. Vintern är högsäsong för turister som kommer till Gambia, och många är där för mer än bara stränderna (...) Han varnade även utländska turister för att delta i sexuella aktiviteter med minderåriga gambier. Det kommer enligt Hamat Bah att leda till åtal i landet” (Themner, 2017).

I artikeln framgår det att den gambiska ministern tillkännager att det finns turister som åker till Gambia för att köpa sex och att han varnar turister som inleder sexuella relationer med minderåriga för att åtal kommer att väckas i landet. Dock framgår det inte att ministern varnar turister som köper sex av myndiga personer. Det som också är intressant är att han uppmanar

turister som vill köpa sex att åka till Thailand och inte till Gambia. Thailand är ett känt resmål för den dominerande heterosexuella prostitutionen, det vill säga den manliga sexturism (Sánchez Taylor, 2001:749). Det framgår inte om ministern syftar på manlig sexturism och/eller kvinnlig sexturism, och med minderåriga och/eller myndiga personer. Ministern tillkännager att sexturismen förekommer i landet, men inte specifikt i vilken form, dock vill han inte att Gambia ska associeras med sexturismen. Themner skriver "många är där för mer än bara stränderna", vilket skulle kunna syfta på 'många är där för sex' i den kontext som texten är skriven. Men när journalisten inte använder termen 'sex' vilket lämnar läsaren att göra en fri tolkning av formuleringen.

Sverige var först i världen med att införa lagen mot förbud av sexköp år 1999. Syftet med lagen var att minska prostitution och människohandel (Månsson, 2018:283). I Expressen nämns det inte att några svenska kvinnliga sexköpare har blivit anmälda för sexköp. En anmälan mot en kvinnlig sexköpare skulle kunna vara ett sätt att synliggöra den kvinnliga sexturismen i Gambia. Det tycks ambivalent om lagbrott i form av sexköp framkommer i Expressens texter. Däremot tycks det ha begåtts en annan typ av brott - normbrott.

Ålderskillnaden mellan de svenska kvinnorna och de gambiska männen betonas i flera reportage. I reportaget *Äldre svenskar festar med röka, reggae och yngre män* (2017) lyder denna underrubrik;

"Mina barn och barnbarn skulle döda mig om de visste vad jag gör just nu, fnissar den 66-åriga svenskan och kastar en blick upp mot ynglingen som pressar sitt kön mot hennes bakdel" (Sörbring, 2017d).

I detta reportage möter läsaren Lisa, 66 år, som är på en strandbar. Lisa är på baren tillsammans med Rob som presenteras som hennes pojkvän.

"Jag har inte vågat fråga hur gammal han är men jag skulle tro att han kanske är 40 och i så fall är han något äldre än mina egna barn där hemma" (ibid).

Sörbring skriver också, "*Hon (Lisa) håller en ölflaska i högerhanden och smeker med den vänstra handen över unge Robs biceps*". Lisa tror att Rob är runt 40 år men journalisten benämner honom som 'ynglingen', det vill säga ung man, i artikelns underrubrik. I Sverige är

medelåldern runt 40 år (Folkhälsomyndigheten.se, 2019). Det är anmärkningsvärt att Sörbring beskriver den gambiska mannen med termer som 'yngling' och 'unge Rob', vilket skulle kunna tolkas som om journalisten vill betona ålderskillnaden mellan den svenska kvinnan och den gambiska mannen. Nedan är ett annat exempel på hur Sörbring understryker ålderskillnaden mellan svenska kvinnor och gambiska män.

“... en europeisk kvinna som vi bedömer vara i 70-årsåldern. Hon sitter bredbent på en plaststol i sanden med ett ben på var sida om sitt cirka 50 år yngre sällskap som står precis framför henne. Hon pressar sitt ansikte mot den unge mannens bringa (...) håller honom i ett hårt grepp med ena handen om midjan så att hans skrev hamnar i höjd med hennes byst” (Sörbring, 2017d).

Sörbring använder inte sällan termer som 'gamla kvinnor' i kontrast till 'unga män' eller 'mor- och farmödrar' och 'barnbarn' för att understryka en ålderskillnad mellan de svenska kvinnorna och de gambiska männen. Det är intressant att journalisten gör en jämförelse som hänvisar till relationer i familjen; mor- och farmor versus barnbarn. De svenska kvinnliga turisterna beskrivs inte sällan vara i “70-årsåldern”, det vill säga att de svenska kvinnorna är i klimakteriet, och troligen inte fertila. De gambiska männen är inte sällan i “20-årsåldern”, sålunda troligen fertila.

”Paren med extrem stor ålderskillnad ifrågasätts dock av rätt många i Gambia.
- När kvinnan är 30, 40, eller 50 år äldre så handlar det ju bara om pengar, inte kärlek.
Jag tycker det är äckligt, säger en inkastare som vill vara anonym (Sörbring, 2017a).

Relationerna mellan de äldre svenska kvinnorna och de unga gambiska männen som framställs i Expressen går inte fullständigt i linje med queerteorins heteronormativitetens regelverk i fråga om reproduktion I genusvetaren Fanny Ambjörnssons studie *En säker plats: alternativa familjer, flersamhet och relationsanarki bland unga queeraktivister* (2010) skriver forskaren att tvåsamhetsnormen idealiserar det heterosexuella paret och kärnfamiljen (läs: mamma, pappa, barn). Ambjörnsson menar att den traditionella familjebildningen är en viktig faktor i den institutionaliserade heterosexualiteten. Alternativa familjekonstruktioner som inte följer normen kan för normsamhället uppfattas som provokativt (Ambjörnsson, 2010:147, 153). Sålunda kan exempelvis Sörbrings formulering “Europeiska mor- och farmödrar som hånglar som med fattiga gambier som är så unga män att de skulle kunna vara deras barnbarn” uppfat-

tas som provokativ. I ett samhälle som premierar tvåsamhet och heterosexuell familjebildning så verkar de äldre svenska kvinnorna och de yngre gambiska männen i Expressens texter framställas som om de begår ett normbrott snarare än ett lagbrott.

9. Avslutande diskussion

I tidigare studier om kvinnlig sexturism har forskare kritiserat media för att romantisera de sexuella förhållandet mellan västerländska kvinnor och lokala män. I Expressens texter finns en viss romantisering genom att journalisterna inte sällan benämner de gambiska männen som 'pojkvänner', sålunda beskrivs den sexuella relationen mellan de svenska kvinnliga turisterna och de gambiska männen som kärleksrelationer. Journalisterna reproducerar kvinnornas benämningar på männen som de kallar för 'pojkvän'. Sörbring hänvisar dock till en studie om kvinnlig sexturism och fenomenet pojkväsoplevelse, det vill säga män som agerar som pojkvänner till kvinnliga sexköpare. De sexuella relationerna förstås då i termer som semesterromanser och kärleksrelationer och avviker sålunda inte från Butlers teori om den heterosexuella matrisen, eller mot lagen. Dock uppfyller relationerna inte den queerteorins resonemang om heteronormativitetens krav på reproduktion, i och med kvinnornas ålder. Deras relation uppfattas på så sätt som ett normbrott. Det tycks också finnas en sexuell objektivering och en efterfrågan av svarta män bland svenska kvinnliga turister (läs: vita kvinnor). Det finns vita kvinnliga turister som efterfrågar svarta män, och i en relation med dessa män har kvinnorna ett överläge när det kommer till ras och klass. Det är en relation där olika maktordningar möts i en intersektion. I det intersektionella mötet finner vi en maktobalans mellan de svenska kvinnorna och de gambiska männen.

I Expressen skriver journalisterna att det finns män som betraktas som bumpsters. Dessa män framställs med vaga termer, med formuleringar som "männen kallas 'bumpsters' och lever på att bli uppvaktade av kvinnor från Europa". Detta skulle kunna tolkas som att de gambiska männen säljer sex till svenska kvinnliga turister, men eftersom formuleringarna är diffusa så lämnas läsaren fri att göra andra tolkningar. Det finns en antydning i journalisternas formuleringar i artiklarna att de unga gambiska männen skulle kunna ha i syfte att utnyttja de äldre svenska kvinnorna ekonomiskt. Detta öppnar upp för frågan om offerskap. De termer som journalisterna använder, och kategoriseringen såsom 'pojkvän' och 'bumpster', den sexuella

objektifieringen av svarta män förenar inte dem med föreställningen om det ideala offret. Expressens porträttering av de gambiska männen med kroppar som beskrivs som 'unga' och 'muskulösa' är inte förenligt med det ideala offrets egenskaper, och sålunda kan det också vara svårt för allmänheten att se en kvinna som beskrivs som 'gammal' och 'överviktig' som hans förövare. Dock menar Christie att den unga mannen i baren är statistiskt bevisat mer utsatt för brott än den gamla kvinnan, och att ideala offer inte är detsamma som verkliga offer.

Det finns en tvetydighet i Expressens beskrivning av de sexuella relationerna mellan de kvinnliga turisterna och de lokala männen som kan tolkas som sexturism och semesterroman-ser, eftersom relationerna tycks befinna sig i en gråzon - i något som liknar en pojkvänsupplevelse. När de sexuella relationerna mellan de unga gambiska männen och de äldre svenska kvinnorna i kvällstidningen framställs som något som liknar en kärleksrelation, och de gambiska männen kategoriseras som 'pojkvänner' snarare än som 'sexsäljare', så försvårar det således också kategoriseringen av svenska kvinnliga turister som 'sexköpare'. De sexuella relationerna mellan de äldre svenska kvinnorna och de yngre gambiska männen framställas snarare som normbrott än som lagbrott i Expressens artiklar.

Materialet består av ett begränsat antal texter från endast en tidning, författat av tre kvinnliga journalister. Kanske hade jag kunnat få ett bredare perspektiv om jag använde mig av fler kvällstidningar och texter som också är skrivna av män. Men jag gjorde en avgränsning eftersom jag hade en tidsram att förhålla mig till och jag har gjort denna undersökning självständigt. Nu i efterhand inser jag att innehållet i texterna mestadels bestod av citat från intervjupersoner, och det finns inte ett intresse att analysera sekundärdata, eftersom syftet med studien är att förstå hur journalisterna framställer och vilka termer de använder i förhållande till de sexuella relationerna mellan svenska kvinnor och gambiska män. I en mer omfattande studie skulle fler texter från fler kvällstidningar, och/eller tidigare forskning om kvinnlig sexturism kunna tänkas bidra till ett rikare material. Intervjuer med journalister och forskare som författat texterna skulle också kunna tänkas bidra till en djupare analys. I intervju med författarna hade det kunnat ställas frågor kring varför de har valt att använda vissa termer och inte andra för att beskriva fenomenet kvinnlig sexturism.

I en kommande studie skulle det kunna vara intressant att undersöka hur media framställer den manliga sexturismen i jämförelse med den kvinnliga sexturism i flera länder. Och detta med hjälp av triangulering; analys av texter från tidningar i kombination med forskarens intervjuer och observationer. Det skulle också kunna vara intressant att undersöka hur den heterosexuella prostitutionen framställs i förhållande till den samkönade prostitutionen. Det vore intressant att veta om och/eller hur framställningen av manliga-, kvinnliga-, heterosexuella-, och homosexuella sexköpare och sexsäljare skiljer sig i media.

Litteratur- och källförteckning

Tryckta verk

- Ahrne, G. & Svensson, P. (2011a): "Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen". I: Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber
- Ahrne, G. & Svensson, P. (2011b): "Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt". I: Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber
- Ambjörnsson, F. (2010): "En säker plats: alternativa familjer, flersamhet och relationsanarki bland unga queeraktivister". I: *Barnets familjer ur flerkulturella perspektiv*. Skrift Nr 43. Centrum för Barnkulturforskning. Stockholms universitet
- Boréus, K. (2015a): "Texter i vardag och samhälle". I: Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber
- Boréus, K. (2015b): "Diskursanalys". I: Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber
- Bryman, A. (2011): *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber
- Butler, J. (1990): *Genustrubbel*. New York: Routledge
- Christie, N. (2001): "Det idealiska offret". I: Åkerström, M. & Sahlin, I. (Red.) *Det motspänstiga offret*. Lund: Författarna och Studentlitteratur
- Crenshaw, K. (1991): "Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence Against Women of Color". *Stanford Law Review*. Vol 43
- Dinh, V. (2018): *Torsken; en studie om den kvinnliga sexturismen i Gambia*. Stockholm: Stockholm Universitet

Gadi, A. Grigoriadou, K. & Ostojic, M. (2013): *Kvinnlig sexturism i Gambia - En studie om hur kvinnlig sexturism framställs i media, motiven till framställningen och konsekvenserna med fenomenet*. Stockholm: Södertörn Högskola

Haraway, D. J. (1988): "Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective". I: *Feminist Studies*. Vol 14. No 3

Heber, A. (2012): "Brottslingen som brottsoffer?". I: Heber, A., Tiby, E., Wikman, S. (Red.) *Viktimologisk forskning - Brottsoffer i teori och metod*. Lund: Studentlitteratur AB

Kamali, M. (2005): "Ett europeiskt dilemma. Strukturell/institutionell diskriminering". I: de los Reyes, P. & Kamali, M. (Red.) *Bortom Vi och Dom. Teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. Stockholm: Edita Norstedts Tryckeri AB

Lander, I., Petterson, T. & Tiby, E. (2003): "Inledning". I: Lander, I., Petterson, T. & Tiby, E. *Feminiteter, maskuliniteter och kriminalitet. Genusperspektiv inom svensk kriminologi*. Lund: Studentlitteratur

Messerschmidt, J. W. (1993): *Gender and Criminological Theory*. Lanham, Md.: Rowman & Little field

Månsson, S. (2018): *Prostitution. Aktörerna, relationerna och omvärlden*. Lund: Studentlitteratur

Nilsson, B. (2012): "Brottsoffer i nutida svensk dags- och kvällspress". I: Heber, A., Tiby, E., Wikman, S. (Red.) *Viktimologisk forskning - Brottsoffer i teori och metod*. Lund: Studentlitteratur AB

Rubin, G. (1975): "The Traffic in Women: Notes on the 'Political Economy' of Sex". I: Reiter, R.R. (Red.) *Toward An Anthropology of Women*. New York: Monthly Review Press

Sánchez Taylor, J. (2001): "Dollars Are a Girl's Best Friend? Female Tourists' Sexual Behaviour in the Caribbean". I: *Sociology*, Vol. 35, No 3

Svensson, P. (2011): "Teorins roll i kvalitativ forskning". I: Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber

Wreder, M. (2007): "Ovanliga analyser av vanliga material". I: Börjesson, M. & Palmblad, E. (Red.) *Diskursanalys i praktiken*. Helsingborg: Gyllene Snittet

Åkerström, M. (2012): "Mutblickens medierättegångar". I: Heber, A., Tiby, E., Wikman, S. (Red.) *Viktimologisk forskning - Brottsoffer i teori och metod*. Lund: Studentlitteratur AB

Internetkällor

Allcharterresor.se (2019):

<https://www.allcharterresor.se/gambia/#Gambia>

Folkhälsomyndigheten.se (2019):

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/tolkad-rapportering/folkhalsans-utveckling/halsa/medellivslangd/>

Bilagor; Analysmaterial

Rubrik	Publiceringsdatum
Här gifter sig Marie, 71, med kärleken Lamin, 34 Katarina Johnson (Johnson, 2017a)	2017-02-11
Maire, 72, gifte sig för tredje gången i Gambia Katarina Johnson (Johnson, 2017b)	2017-12-27
73-åriga Maires kamp för sin gambiska make Katarina Johnson (Johnson, 2018)	2018-08-09
Svenska män är så trötta och tråkiga Karin Sörbring (Sörbring, 2017a)	2017-12-28
Åsa, 50, hittade sitt livs kärlek i Gambia Karin Sörbring (Sörbring, 2017b)	2017-12-28
Marja, 70: Kvinnor känner att de kommit till sexhimlen Karin Sörbring (Sörbring, 2017c)	2017-12-29
Äldre svenskar festar med röka, reggae och yngre män Karin Sörbring (Sörbring, 2017d)	2017-12-30
Mari, 47, lever med sin gambiske make i Sverige Karin Sörbring (Sörbring, 2017e)	2017-12-30
Anna, 52: "Gav honom mitt hjärta - blev lurad"	2017-12-31

Karin Sörbring (Sörbring, 2017f)

Männen som svenska kvinnor trånar efter

2017-12-31

Karin Sörbring (Sörbring, 2017g)

Minister i Gambia: Sexturister får åka till Thailand

2018-02-26

Hedda Themner (Themner, 2017)